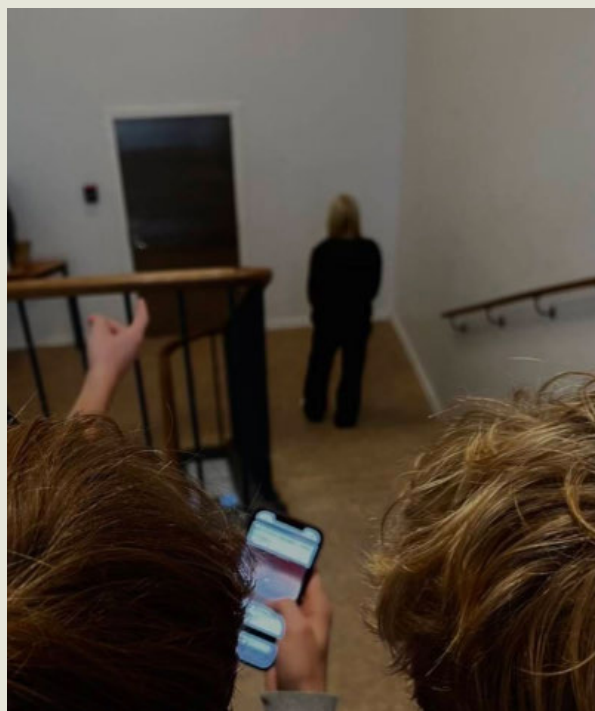

Ekstra Bladet

SKOLE

Når grænser
krydses

ULOVLIG BØRNE-
PORNO DELT OVER
HELE DANMARK

RACISME, VOLD OG
DOPING I FODBOLD

DRIKKER DE UNGE FOR MEGET?

Alkohol er populær blandt de unge,
men er det ved at gå over grænsen?

UDLAND

Verdenskort FOTO: YURI_B

Kolonimagters kamp om Afrika

Europas kolonisering og opdeling af Afrika

AF MAJA LAURTISEN & RANA ØZDEMIR

I dag er nutidens Afrika stadig påvirket af den måde, europæerne opdelte landet på. En af de store konsekvenser i dag er økonomien. Synet på Afrika har ændret sig. Nu til dags er der større respekt for de forskellige kulturer og religioner i Afrika. Man har også fået respekt for, at Afrika har prøvet at være så selvstændig så meget som muligt siden koloniseringen ophørte.

Opdelingen af Afrika

I slutningen af 1800-tallet opdelte de europæiske lande det afrikanske kontinent. Det blev en konkurrence om, hvilke lande der kunne få de bedste områder i Afrika. Uenigheden om, hvilke lande, der skulle have hvilke områder, var tæt på at føre til krig. I 1884-1885 afholdte Tysland en konference, hvor man besluttede, hvordan områderne skulle deles mellem de europæiske lande. De nye landegrænser i Afrika blev valgt i forhold til med, hvordan europæerne ville

have det, så derfor blev der ikke taget hensyn til de lokale etniske og religiøse grupper. Den dag i dag er mange af grænserne i Afrika de samme som dem, der blev lavet af europæerne under den tyske konference.

FACTS OM KOLONISERING

Etiopien og Liberia var de eneste to lande i Afrika som ikke blev koloniseret. De største kolonimagter var Spanien, Portugal, Frankrig og Storbritannien. Portugal holdte deres kolonisering i længere tid i forhold til de andre europæiske lande, nemlig helt til midten af 1970'erne. Danmark havde 1 koloni i afrika, som var guldkysten, men det nuværende Ghana.

Den hvide mands byrde

For europæerne handlede det ikke kun om at tjene penge, men de troede, virkelig på, at den europæiske kultur var bedre for de folk, de mødte i kolonierne, og de

følte, at det var deres pligt at hjælpe dem. Derfor byggede de jernbaner og skoler, hvor børn blev undervist i kristendom, fordi europæerne mente, at det var den rette religion. De fik også læring i deres nye lands historie.

"Jeg vil hævde, at vi er den mest fremragende af alle verdens racer, og at jo større en del af verden vi befolker, jo bedre er det for menneskeheden". Cecil Rhodes, 1891.

Europæerne kaldte dette syn på dem selv for den hvide mands byrde. Det betød, at de mente, at de som hvide havde ansvaret for at hjælpe andre i samfundet, som de så som mindre udviklede. Bag denne tankegang lå et syn på andre mennesker, især afrikanere, som mindreværdige.

Cecil Rhodes

En af de kendte personer fra denne tid var englænderen Cecil Rhodes. Han arbejdede meget for at udvide det britiske imperium i Afrika og mente, at briterne skulle have mest magt i verden. Han er bl.a. kendt for at have sagt, at han så den hvide mand som "...den mest fremragende af alle verdens racer, og at jo større en del af verden vi befolker, jo bedre er det for menneskeheden".

Der var dog også de i Europa, som ikke var enige i denne ide om den hvide mands byrde.

Afkolonisering

Afkolonisering begyndte i 1950'erne i Nordafrika, og den første fase afsluttedes i begyndelsen af 1960'erne, da 40 afrikanske stater havde opnået uafhængighed. I Kenya og Algeriet brugte de våben til oprør, som fik kolonimagterne og de europæiske bosættere til at give op. Portugal var den sidste europæiske kolonimagt, som opgav sine kolonier i 1975.

FOTO: FINN FRANDSEN

Greenland, sunset, village image. FOTO: FOTO: SETH7225

Er Grønland en del af Danmark?

Læserbrev

AF EMIL INUK

Mange synes, at Grønland er en del af Danmark, Grønland er en del af det danske kongerige, men det findes ikke længere. Min mening er, at Grønland er et selvstændigt land.

Grønland har en meget anderledes kultur i forhold til Danmark

Mine argumenter forklarer hvorfor jeg synes at Grønland ikke er en del af Danmark, men sit eget selvstændige land.

Argumenter

1. Grønlændere snakker et andet sprog end danskere.
2. Danmark og Grønland er ikke sammensat via land.
3. Grønland har en meget anderledes kultur i forhold til Danmark.
4. Officielt er det ikke skrevet ned at Grønland er en del af Danmark.
5. Grønland har deres eget flag.

FOTO: EMIL INUK SIGURSTEINSSON

Grønlands selvstyre

Hvordan blev Grønland selvstændig?

AF ROSE

I 1921 blev store dele af Grønland danske, men det var først i 1933, at hele Grønland blev dansk. I 1950 prøvede Danmark at skifte den grønlandske kultur ud med en dansk kultur og gøre dem "mere" danske. Den plan hed G50. G50 handlede om at erstatte det økonomiske system i Grønland og få danske levestandarder i Grønland. I 1953 ophævede Danmark Grønlands status som koloni. Grønland blev i stedet ligestillet med et dansk amt og blev en del af det danske rige, som gjorde, at grønlændere fik dansk statsborgerskab og dansk pas.

Grønland bliver selvstændig Grønland fik hjemmestyre i 1979, som betyder, at Grønland fik sit eget parlament. Derudover fik Grønland selv retten til deres undergrund. Før var den officielt ejet af Danmark. Den grønlandske undergrund er rig på værdifulde råstoffer såsom olie, ædelsten, guld og metaller – og det kan bane vejen for Grønlands

økonomiske selvstændighed.

Afstemning om selvstyre

I 2008 stemte mere end 75 % af Grønlands befolkning ja til selvstyre i Grønland. Selvstyret blev officielt vedtaget den 21. juni 2009 og afløste Grønlands hjemmestyre. Med selvstyret blev inuitfolket anerkendt som sit eget folk, og det er en betingelse for, at Grønland på et tidspunkt kan løsrive sig fra Danmark og blive en selvstændig stat.

GRØNLANDS TIDSLINJE

1921 - Store dele af grønland bliver danske.1933 - Grønland bliver officielt danske.1950 - Danmark prøvede at skifte den grønlandske kultur.1953 - Danmark ophævede Grønlands status som koloni.1979 - Grønland fik hjemmestyre.2008 - 75% af Grønlændere stemte Ja til selvstyre i Grønland.2009 - Grønlændere bliver officielt selvstyret.

Når grænser krydses

Ansvarlig lærer: Mette Hjort Drachmann. **Forside** Villads Riis Bohlbro, Sebastian Hammer Andersen, Hjalte Gardshorn Jørgensen. **Aldersgrænser** Nikoline Heindorf Skov, Freja Vestergaard Schirrmacher, Anaia Lysholm Flindt. **Fodbold; Sylle, Frederik, Jakob** Sylvester Hansen Ahlfors, Jakob Anton Schneider Andersen, Frederik Henum. **Danmark i verden; Rose, Emil, Havin, Maja og Rana** Villads Riis Bohlbro, Havin Eryilmaz, Rose Salling Lebech, Rana Özdemir, Maja Khonbat Lauritsen, Emil Inuk Sigursteinsson. **Personlige & seksuelle grænser** Andrea Emilia Nørbjerg Luffe, Mia Flindt Jørgensen, Lina Ancher Marvig, Lauge Gardshorn Jørgensen, Dea Schou Dybdahl, August Lundtang Rasmussen. **Personlige grænser** Lina Ancher Marvig, Mia Flindt Jørgensen, Andrea Emilia Nørbjerg Luffe. **Bagsiden** Gustav Pihl Steffensen, Freja Mannik Grønlund, Ida Markdanner Lindgren. **Frederiks debatindlæg** Frederik Henum.

EN ØJENVIDNEBERETNING

Folkemordet på kurderne

En personlig beretning om vold og terror

HAVIN ERYILMAZ

Azad sidder i sin stue og kigger ud af stuevinduet en sensommerdag i august. Tankerne leder ham tilbage til en tid i 1988, hvor hans barndom og liv blev ændret for altid.

”Jeg husker, at min mor kæmpede imod, men de kastede hende ind i reolen og pegede deres våben mod os børn. Så tog de min far med sig og kørte væk.

”Min by Mêrdin blev ramt af en bombe,” begynder Azad. ”Jeg vidste, at det var tyrkerne igen. De var kommet for at ødelægge os. De ville tage alt fra os. Jeg kunne mærke frygten i min mors øjne, og jeg husker, at mine brødre var skræmt fra vid og sans.”

”Min far prøvede at bevare roen, men jeg var alligevel fyldt med tanker om, hvad der var ved at ske. Jeg var bange for, hvad der skulle ske med min familie og bekymret for mit folk.”

Jagt og overgreb

Da soldaterne først ankom til Azads by, gik det hurtigt.”De tyrkiske soldater jagtede kurderne gennem byen. De kom til vores hjem og brød døren op. Vi blev tvunget på knæ, og min far blev sat i håndjern. Jeg husker, at min mor kæmpede imod, men de kastede hende ind i reolen og pegede med deres våben mod os børn. Så tog de min far med sig og kørte væk. Det var på det tidspunkt, at jeg indså, at min familie var ødelagt for altid.”

Hvorfor os?

Azad undrede sig over, hvorfor det altid skulle ske for kurderne. ”Jeg forstod ikke, hvorfor det kun skete for os kurdere. Hvorfor ikke for tyrkerne? Jeg spurgte min mor, og hun forklarede, at tyrkerne ikke accepterede kurderne, som de var, det var kun acceptapelt at være tyrker og muslim.”

Dagende efter angrebet

De næste dage var fyldt med frygt. Mange kurdere flygtede fra byen, og familier blev splittet. Azad husker, hvordan de mistede alt, og hvordan Mêrdin, som engang havde været et hjem, nu var en ødelagt by.

Besøg i fængslet

”Jeg begyndte at besøge min far i fængslet,” siger Azad. ”Da jeg var på vej ind, så jeg en ældre dame, der blev tæsket, bare fordi hun talte kurdisk. Min mor måtte bruge tegnsprog, fordi hvis et enkelt kurdisk ord blev sagt, ville hun blive fængslet eller slået.” fortæller Azad.

Tortur i fængslet

Azad hører stadig historier fra sin far om de traumatiske oplevelser i fængslet. ”Min far blev tortureret hver dag. De tvang ham til at spise sin egen afføring og brugte elektrisk stød som straf. Hvis han nægtede at adlyde deres ordre, ville han blive slået eller tortureret.”

Med en far i fængsel blev Azad hurtigt ”manden” i huset. ”Min brødre og jeg arbejdede sammen. Vi pudsede sko og vinduer for næsten ingen penge. Vi havde intet, og jeg følte, at min familie var ved at falde fra hinanden.”

Kurdere i dag

Azad afslutter interviewet ved at dele sine tanker om situationen i dag. ”Selvom der er gået 38 år, påvirker Tyrkiets fascistiske politik mod den kurdiske befolkning stadig. Selvom vi i dag lever i fred og tryghed her i Danmark og Europa, hvilket vi er dybt taknemmelige for, længes vi stadig efter Kurdistan og vores rødder. Derfor er jeg stærkt imod militærkuppet i Tyrkiet og ønsker ingen skal gå igennem den samme oplevelse som mig og min familie.”

INFO OM AZAD

Azad Eryilmaz er 45 år og bor i dag i Ishøj med sin kone og to af sine fire børn. Han arbejder til dagligt i en restaurantkæde som områdechef. Hans forældre og brødre bor også i Danmark.

Azad kigger eftertænksomt ud af vinduet i sin stue hjemme i villaen i Ishøj FOTO: FOTO: HAVIN ERYILMAZ

Kurdisk soldat i Masif forbereder det kurdiske nytår. FOTO: CARSTEN INGEMANN

Kurderne - et forfulgt folk

En kamp om ret, frihed og selvstændighed

HAVIN ERYILMAZ

Hvem er kurderne og hvorfor kæmper de for selvstændighed?

Kurderne er den største etniske gruppe uden egen stat. De er en befolkning på over 30 millioner mennesker. De stammer fra Mellemøsten og bor oftest opdelt i 4 lande: Tyrkiet, Iran, Irak og Syrien. Deres kamp for frihed og rettigheder har været med til at gøre, at kurderne føler sig undertrykte og forfulgte i flere århundreder.

Kurdistan

Kurderne har boet i et område, som de har kaldt Kurdistan i flere tusind år. Området dækker nogle dele af Tyrkiet, Irak, Iran og Syrien.

Kurderne har deres eget sprog og egen kultur, som de har haft helt tilbage i tiden.

Osmannerrigets fald

Efter Osmannerrigets fald blev Kurdistan opdelt i Tyrkiet, Iran, Irak og Syrien, hvilket gjorde det svært for kurderne at være selvstændige.

Efter Osmannerrigets fald forsøgte kurderne flere gange at skabe deres eget land, men uden held. I Tyrkiet og Irak blev kurderne ofte undertrykt og tvunget til at tilpasse sig landenes kulturer.

PKK

I 1980'erne oprettede nogle kurdere en politisk gruppe kaldet Kurdistan Arbejderparti (PKK), som kæmpede for kurdiske rettigheder og selvbestemmelse i Tyrkiet. I Irak fik kurderne i 1991 lov til at styre sig selv i en del af landet. Selvom det gav dem mere frihed, blev deres område stadig ikke anerkendt som en selvstændig stat af andre lande.

”Selvom kurderne har hjulpet meget i kampen mod IS, har de stadig ikke fået deres eget land og bliver stadig ikke anerkendt af resten af verden.

Konflikter med ISIS

Kurderne har tidligere haft konflikter med gruppen Islamisk Stat (IS) i Irak og Syrien. Kurdiske soldater har kæmpet imod IS, og selvom kurderne har hjulpet meget i kampen mod IS, har de stadig ikke fået deres eget land og bliver stadig ikke anerkendt af resten af verden.

Al Anfal-kampagnen - selve angrebet

Massive bombninger og brug af kemiske våben

ERYILMAZ

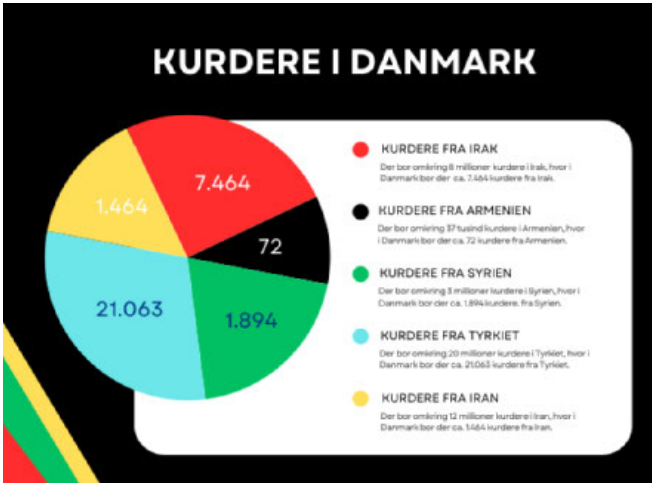
Fra september til februar 1988 var der i alt otte angreb mod forskellige kurdiske områder på tværs af

landegrænser. Alle angreb foregik på samme måde. Først kom der massive bombninger og angreb med kemiske våben, og derefter rykkede bulldozere ind og

landsbyer blev jævnet med jorden. Den civile befolkning fik beslaglagt deres ejendele. Skoler og moskeer blev ødelagt. Overlevende kurdere blev enten deporteret til dele

af Irak, arresteret eller sendt i fangelejre. Man kender til mindst 40 landsbyer, som blev angrebet.

Kilde: Folkedrab.dk

Statistik over kurdere i Danmark FOTO: HAVIN ERYILMAZ

DEBAT

Skal børn bestemme vores fælles fremtid?

Skolevalg på Ishøj Skole i 2024 FOTO: LARS HALMØ

Umodne 16-årige skal ikke have lov til at stemme

FREDERIK HENUM

Jeg går på Ishøj Skole og gik i 8. klasse, da skolevalget 2024 fandt sted. Inden skolevalget fandt sted, fik vi undervisning i samfundsfag om de forskellige partier, og om hvilke holdninger de har. Efter skolevalget gik jeg rundt og stillede mig selv det samme spørgsmål: Hvordan ville det se ud, hvis 16-årige ville få stemmeret?

Jeg lavede noget research om emnet for at finde ud af, hvad jeg synes argumenterne for og imod ville være.

Forslag om 16-åriges valgret

I 2016 var forslaget om at sætte valgretsaldern ned oppe at vende i Folketinget, men det blev stemt ned. De partier, der stemte imod var S, DF, V, LA, RV og KF - og de partier, der stemte for var EL, SF og ALT. Ifølge DF skal valgretsaldern ikke nedsættes, fordi den flugter perfekt med myndighedsaldern. EL og SF mener, at den skal nedsættes, fordi de unge skal inddrages mere i

politik, og det er omdrejningspunktet for, at de unge bliver motiveret til at have politiske interesser.

Et af argumenterne for, at man skal sænke valgretsaldern er, at en 16-årig kan få arbejde, betale skat og bidrage til samfundet, men kan ikke have indflydelse på Danmarks og samfundets fremtid.

Grundloven

Et forsøg på nedsættelse af valgretsaldern til kommunalvalg er en meget svær proces i Danmark, da det er på linje med en generel nedsættelse af valgretsaldern, og det ville kræve både en folketingsvedtagelse og en efterfølgende folkeafstemning. Det står i grundlovens § 29, stk. 2. Selv hvis man vil ændre på den kommunale valgret, ville det kræve en ændring i Grundloven, der vil betyde, at det vil ændre mange andre love.

Stadig børn

Hvis man ændrer det, kan 16-årige, der er under deres

forældres forsørgelsespligt, beslutninger, og de, som stadig bliver kørt i skole, rende rundt inde på Christiansborg og være med til at tage de vigtigste beslutninger i Danmark

Hvis valgbarhedsaldern pr. automatik følge med - ellers vil det kræve en ændring i Grundloven i henhold til § 30, stk. 1, der foreskriver, at de to ting følges ad

Det Psykiske aspekt

På en 16-årig er frontallappen endnu ikke færdigudviklet, og det har dermed en effekt på, hvordan man tager beslutninger, og om vi tænker langsigtet eller ej. Frontallappen er først færdigudviklet omkring 20-års alderen. At give en 16-årig, der

ikke engang er mentalt færdigudviklet, stemmeret, er ikke klogt ifølge mange læger og psykologer, fordi de ikke tænker på, hvilke konsekvenser deres handlinger vil få på lang sigt. Mange 16-årige er der ikke mentalt. Det er ganske få, der er mentalt parat til at have sådan et stort ansvar på sig.

Pressede unge

Mange unge føler sig allerede pressede og ved at give dem stemmeret, giver man dem en endnu større byrde på deres skuldre. Hvis de ikke engang kan overskue at gå i skole, kan det være endnu en belastning, hvis de får stemmeret, fordi de kommer til at skulle redegøre for deres meninger/holdninger, og der kommer hurtigt mange flere diskussioner.

Min holdning

Jeg er 15 år og vil selv sige, at jeg er meget moden. Det er dog ikke altid, at min hjerne er 15 år. Et eksempel kan være, når vi har fået at vide utallige gange, at vi

ikke må spille med bold i vores klasselokale - og så alligevel gør det på trods af, at vi godt selv ved, at vi ikke må, og vi derfor får taget vores bold.

Jeg er imod at sænke valgretsaldern, fordi mange 16-årige ikke er mentalt parate til at tage store beslutninger.

Overskud og Grundloven

Hvis nedsættelsen bliver vedtaget, skal der også ændres i Grundloven, hvilket betyder, at man kommer til at ændre mange andre love.

Ved at sænke valgretsaldern synes jeg også lidt, at det er som at skyde sig selv i foden, da jeg er af den overbevisning, at det i begyndelsen vil være mega fedt for de unge, men efter kort tid kommer de til at synes, at det stresser og presser dem for meget. Nu skal de også tænke på, hvad de forskellige partier står for, og hvad de vil have ændret. Herudover er de 16-årige som sagt ikke i den biologisk mentale tilstand til at tage så store beslutninger og tænke fire

år frem.

Jeg synes, at vi skal give de unge lov til bare at være unge og ikke tænke på, hvad de skal stemme på.

VALGRETSALDER

Der er 5 lande der har nedsat valgretsaldern er Østrig, Argentina, Cuba, Brasilien. En ting de har til fælles er der ik er stemmepligt. Så det vil sige de ik er tvunget til at stemme. Østrig var det første land i Europa til at nedsætte den og det skete i 2007 Storbritannien, Schweiz, Tyskland overvejer alle sammen at nedsætte valgretsaldern til 16 år

Kilder
information.dk//fremtiden-tilhører-unge-giv-16-årige-stemmeret-lad-stemme-tælle-to/
jyllands-posten.dk ft.dk
Rapoport, JL (oktober 1999) Nature neuroscience. 2 (10): 861-863. besøgt 28/9-24

Unge drikker for meget

unge drikker uanede mængder af alkohold FOTO: NIKOLINE HEINDORF SKOV

Der er ingen tvivl om, at mange politikere, forældre og voksne har holdninger til, om unge må drikke alkohol eller ej. Men hvad er de unges holdninger til alkohol?

ANAIA LYSHOLM FLINDT, NIKOLINE HEINDORF SKOV OG FREJA SCHIRRMACHER

På Ishøj Skole har tre elever været rundt og spurgt 8. og 9. klasse, hvilke holdninger de har til alkohol, og hvor mange der har drukket mere end en genstand før.

Mere end en genstand
I 8. og 9. klasse var det lidt over halvdelen, der havde prøvet at drikke mere end en genstand. Deres holdninger var imponerende forskellige.

Da vi spurgte dem til deres holdninger til alkohol, så svarede over halvdelen, at "Jeg synes ikke, at man skal drikke for meget eller slet ikke drikke, før du er 16 år." Resten af de personer, som vi spurgte, svarede, at de synes, at de til fester sammen med gode venner gerne må drikke alkohol, fordi det er hyggeligt og sjovt. Så forskellen var der.

De forskellige holdninger gjorde, at der var lidt diskussion mellem dem, der syntes,

det var sjovt at drikke alkohol og dem, der syntes, det ikke var.

Alkohol er ikke sjovt
Det var dog flertallet, som syntes, at alkohol ikke var sjovt, selv om de alligevel havde prøvet at drikke mere end en genstand. Så spurgte vi dem også, hvor gamle de synes, man skulle være, og igen var der forskellige svar. De fleste sagde 16. Der var dog et par stykker, der sagde 14 eller lidt under.

Usikkerhed omkring svar
Der var også mange af eleverne i 8.-9. klasse, der blev i tvivl om, hvad de skulle svare til spørgsmålene og ventede derfor på at deres venner svarede, så man kunne godt se, at vennernes holdninger påvirkede dem på en måde. Vi har indsamlet en masse data fra 8 og 9 klasse på ishøj skole og samensat en statesstik over alkohold blandt de unge .det kan ses hved siden af teksten.

Politikernes retningslinjer til alkohol blandt unge

Er du enig om politikernes holdning vedrørende alkohol?

SKREVET AF: NIKOLINE HEINDORF SKOV, ANAIA LYSHOLM FLINDT OG FREJA VESTERGAARD SCHIRRMACHER

Der blev lavet en aftale den 19. november 2023, hvor ministeren siger "Vi må erkende, at det fortsat er alt for let for mindreårige at købe produkterne, fordi reglerne på området ganske enkelt ikke håndhæves godt nok," da hun sammen med en række partier præsenterede aftalen.

Aftalen
Den nyeste aftale, der er til køb af alkohol, er som følgende:
"Kiosker og butikker hæver alderskravene til de forskellige produkter, blandt andet via unge mystery shoppers". Og så skal bødenniveauet hæves for ulovligt salg af alkohol med et procenttal over 16,5 til unge under 18.

alder. Det er også forældre, som på en eller anden måde har samme holdninger som politikerne med alkohol mellem børn og unge.

Promiiler og alkohol procenter
Her er et eksempel på, hvordan vi regner promillen ud for en mand på 74 kg og en kvinde på 54 kg. De har begge drukket tre almindelige øl inden for en time. En almindelig øl indeholder ca. 12 gram alkohol. Det svarer til 1 genstand. De har altså indtaget 36 gram alkohol.
Mandens promille = (36 gram / (74 kg x 0,68 % vand)) - (0,15 % pr. time) = 0,57 %
Kvindens promille = (36 gram / (54 kg x 0,55 % vand)) - (0,15 % pr. time) = 1,06 %
Hvis kvinden vejede 74 kg ligesom manden, ville kvindens promille være 0,73 %

"Kiosker og butikker hæver alderskravene til de forskellige produkter, blandt andet via unge mystery shoppers"

Man kan jo således høre de forskellige meninger mellem folk, der arbejder med børn og unge. For eksempel skolelærere og læger har en fuldstændig anden holdning end for eksempel de politikere, som laver de forskellige retningslinjer.

Der er uenigheder mellem de forskellige mennesker i forhold til deres holdninger til alkohol, men vi vil jo alle bare have, at unge drikker mindre.

Jo ældre, jo mere alkohol
Ifølge alkohol og samfund bliver det sagt, at det er værre for ældre mennesker at drikke end unge. Det skaber også forvirring mellem forældre, da de føler, at jo ældre man er, jo mere får man lov til at drikke, og man ikke skal starte før en bestemt

FAKTABOKS

- Aalborg Universitetshospital anbefaler at unge over 18 år højst drikker 10 genstande om ugen og 4 genstande samme dag. - Alkohol øger risikoen for 7 forskellige former for kræft- hvis man drikker omkring 3 øl er der 4 ting der bestemmer hvor høj ens promile er (kroppens vægt, køn, omsætning af alkohol, forbrænding af alchold du forbrænder 0,15% alkohold per time)-køb af spiritus på serveringsteder er 18+-ifølge sundhed.dk allerede år ens promile er på 0,5 hvil man føle sig pårvirket% vand) -Et forbrug, der er større end 10 genstande om ugen, øger risikoen betydeligt for, at du udvikler afhængighed og mere end 200 sygdomme.- Cirka 95 % af den alkohol, som indtages, nedbrydes i leveren. Af de resterende mængder alkohol vil ca. 2 % udskilles i urinen, ca. 2 % via udåndingsluft, og ca. 1 % via sved.-Et forbrug, der er større end 10 genstande om ugen, øger risikoen betydeligt for, at du udvikler afhængighed og mere end 200 sygdomme

Unges alkoholvaner i 8. og 9. klasse på Ishøj skole

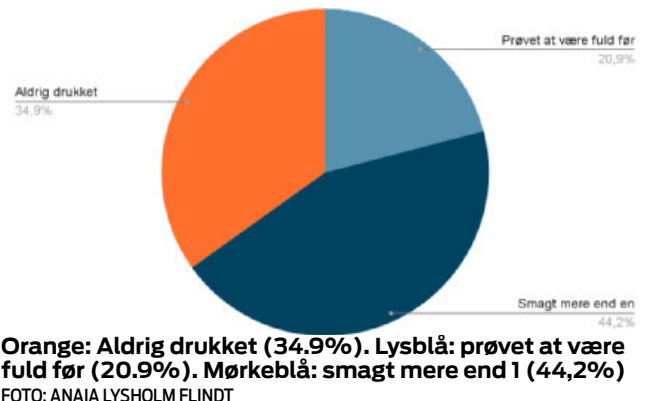

Foto: Dea Schou Dybdahl FOTO: SOFIES SEXVIDEO BLEV OG DELT OG SET AF MERE END 4700 MENNESKER.

Ulovlig børneporno delt over Danmark

Sofies sexvideo blev delt over 5000 gange både i og uden for Danmarks grænser

SKREVET AF: LAUGE GARDSHORN
JØRGENSEN, AUGUST LUNDTANG
RASMUSSEN OG DEA SCHOU DYBDAHL

Hvad der skulle have været en privat aften, endte med at blive delt til hele Danmark. I marts 2015 tog 15-årige Sofie hjem til en af hendes jævnaldrende venner. En uge efter at hun havde tilbragt natten der, begyndte beskederne om videoen at tikke ind. “Hvorfor gjorde du det?” “Hvor mange penge fik du for det?” “Du er klam” “Du er ulækker”, var nogle af de første beskeder, Sofie modtog. I marts 2016 blev to teenagedrenge i sagen idømt bøder på 2000 kroner for deling af videoen. Sagen blev for alvor åbnet op i sommeren

2016, da Sofies bistandsadvokat gjorde det klart, at videoen også lå i en lukket gruppe på Facebook. Videoen nåede at blive delt med flere end 4700 mennesker, og i 2018 oplyste politiet, at mere end 1000 unge vil blive sigtet for deling af videoen. I marts 2019 blev yderligere 148 personer sigtet. I december 2020 rejses en tredje bølge af sager.

Sofies side af historien. Sofie har senere i sit liv haft behov for at komme med hendes side af historien for at tage magten over den “vørste ting, der indtil videre er sket i hendes liv”, som hun selv udtaler sig i podcasten “Min teenager deler da

ikke nøgenbilleder”. Derfor rakte hun i 2021 ud til journalisten Minna Møller og blev gæst på podcasten “Min teenager deler da ikke nøgenbilleder”.

Sofie fortæller I podcasten fortæller Sofie om hendes historie. Hvor slemt det var i øjeblikket, men ikke mindst hvor forfærdeligt det var efter. Hun fortæller om ugerne efter at videoerne blev delt, hvor hun modtog utallige beskeder, blev addet på Snapchat af flere 100 mennesker om dagen og blev søgt på flere gange end Thomas Blachman på det tidspunkt. Sofie fortæller om de første mange uger, hvor hun hver nat lå og græd og

svarede på alle de beskeder, hun fik. Hun fortæller også om den aften, hvor hun gik på en station i mørket og overvejede at hoppe ud foran toget og ende hendes liv.

Sagen der åbnede øjnene for politiet Umbrella-sagen er indtil videre den største sag om bilddeling og online krænkelser. Det var den sag, der vækkede Danmarks politi i forhold til straf for online krænkelser, lige så vel som fysiske krænkelser. Denne sag er en vigtig sag at kigge tilbage på for at sikre sig at andre unge ikke kommer ud for de samme forfærdelige oplevelser som fx. Sofie var ude for.

Er det over grænsen?

Hvornår er det godt at prøve sine grænser af, og hvornår skal man sige fra?

SKREVET AF: LINA ANCHER MARVIG,
ANDREA EMILIA NØRBJERG LUFFE, MIA
FLINDT JØRGENSEN

En personlig grænse er en grænse, man selv sætter. Det kan være alt fra afstand til krammere, og den grænse er forskellig fra person til person. Hvis man får sin grænse overtrådt, kan det føles grænseoverskridende eller direkte ubehageligt, så derfor er det vigtigt at kunne sige fra. Men hvordan ved jeg, om det er over min grænse?

Kend din grænse Har du nogensinde stået i en ubehagelig situation og ikke vidst, om du skulle sige fra, eller om du bare var sensitiv? Det kan være, når en kammerat kommer med en grov kommentar, der sårer dine følelser. Skal du dele dine følelser eller sige pyt?

Unge er mere sårbare Mange oplever dette, når de er unge og stadig er i gang med at finde sig selv. Disse situationer kan man af og til

havne i, og det kan være svært at vide om ens grænser bliver overtrådt. For at undgå, at det vil ske, skal man kende sine grænser.

Sig fra Det er altid en god ide at sige fra og sætte foden ned. Grænser kan overskrides på mange måder, men typisk vil man bagefter mærke, at noget føles ubehageligt eller forkert. Det er vigtigt at sige fra, hvis man får det på den måde. Man kan altid sige fra stille og roligt, og i de fleste tilfælde tager folk det pænt.

Aflæs kropssprog På samme måde skal du også overholde andres grænser. Det kan ske for alle, at man går lidt for langt, fordi man ikke kan se, hvor andres grænser går. Derfor er det vigtigt at være opmærksom på personens ansigtsudtryk og kropssprog for at vide, om de er okay. Hvis du er i tvivl, kan du altid spørge, om de er okay med det, du gør.

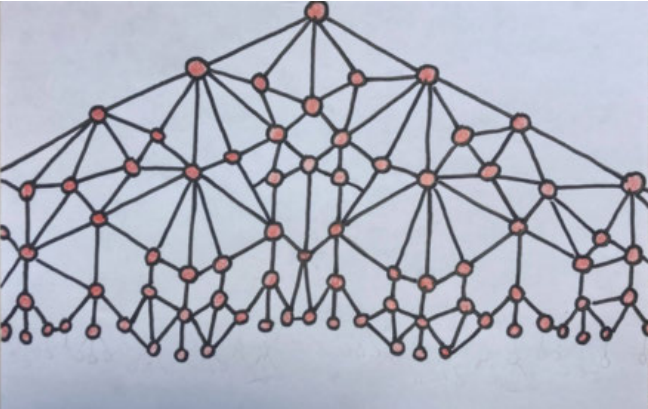
Grænser flytter sig I takt med at du bliver ældre, vil du kunne mærke og opleve, at dine grænser ændrer sig. Ligesom dine holdninger kan skifte, kan dine grænser også udvikle sig. Grænser, der føles godt som attenårig, føles måske ikke lige så godt som otteogtyveårig. Din omgangskreds vil måske også opleve, at du pludselig siger nej til noget, du før har sagt ja til. Hvis du har oplevet noget meget ubehageligt engang, vil det også være lettere for dig at sige tydeligt nej næste gang nogen prøver det samme.

At overskride egne grænser Flere mennesker kan godt lide at overskride sine grænser og få et adrenalinsus, så længe de selv er i kontrol og bestemmer, hvor langt de vil gå. Du har måske prøvet at være bange eller nervøs for noget, men efter du gjorde det, har du haft det godt med det. Det er et eksempel på, at ens grænser har rykket sig.

Lavt selvværd Nogen kan have rigtig svært ved at sætte grænser, fordi de har lavt selvværd. Det kan være svært at sige nej, når man ikke værdsætter sig selv. Man skal arbejde med sig selv og hvile i sig selv for at kunne sige nej. Man skal også turde stå ved sig selv. Det kræver mod og selvtillid at stå frem og sige fra på en pæn måde.

Ubehagligt at sige fra Der er mange, der føler ubehag i at sige nej. Det gør, at vi kommer til at sige ja til meget mere end hvad vi egentlig har lyst eller overskud til. Når man ikke sætter grænser, giver man ikke plads til sig selv og stræber efter at være en anden. Du skal være dig selv foran andre og ikke føle dig presset til at gøre noget, du ikke har lyst til. Man skal stå fast ved sine egne holdninger og tydeliggøre dem, når du tvivler på andres respekt overfor dine grænser.

Umbrella-sagen

Modellen her viser hvor hurtigt et billede kan blive delt og spredt til mange mennesker. FOTO: ILLUSTRERET AF: AUGUST LUNDTANG RASMUSSEN
tænk over de forskellige scenarier neden under FOTO: FOTO: PIXABAY.COM

Dilemmaer med personlige grænser

Herunder er der 3 scenarier. Reflekter over hvad du ville gøre i situationerne.

SKREVET AF: LINA ANCHER MARVIG, MIA
FLINDT JØRGENSEN OG ANDREA EMILIA
NØRBJERG LUFFEFORLYSTELSER

Forlystelser Jeg har hele mit liv haft voldsom højdeskræk. Jeg er i Tivoli med mine venner, og alle forlystelserne tør jeg ikke prøve. Jeg har stået og kigget på, mens de prøvede, og jeg har egentlig ikke haft et problem med det, men det er alligevel lidt ærgerligt, at min skræk skal stoppe mig fra at have det sjovt. Mine venner synes også, det er lidt ærgerligt, så de finder pariserhjulet for børn, som de vil prøve med mig. De siger, at det ikke er så højt oppe, og det vil blive sjovt. Jeg giver efter, og vi stiller os i kø, men mens vi langsomt kommer tættere og tættere på, kan jeg mærke mit hjerte banke hurtigere, og mine hænder der bliver svedige. Jeg vil rigtig gerne have det sjovt med mine venner, men jeg har virkelig ikke lyst til forlystelsen. Skal jeg prøve det alligevel?

Når andre låner dine ting Normalt har jeg ikke svært ved at dele mine ting, men det er lidt over grænsen med

læbepomade. Min veninde fra volleyball spørger hele tiden, om hun må låne min læbe pomade, og det synes jeg ærlig talt er lidt for meget. Jeg kender hende ikke særlig godt, og jeg deler ikke produkter til læberne med andre, da jeg synes, det er meget uhygiejnisk. Jeg har forklaret hende, at det ikke har noget med hende at gøre, men hun bliver alligevel fornærmet, og jeg føler mig lidt tvunget til at låne hende den ud. Skal jeg blive ved med at sætte min grænse, eller er jeg bare overdrevent?

Læse foran skolen Jeg er virkelig ikke et socialt menneske, men mig og min klasse skal stå foran hele skolen og fremlægge om en tur, vi har været på. Vi skal alle sammen sige noget om vores tur. Jeg har øvet det en masse gange, men jeg bliver nervøs hver gang, der er en, der lytter. Jeg har virkelig ikke lyst til at tale foran hele skolen. Skal jeg sige til min lærer, at jeg virkelig ikke har lyst? Skal jeg stille mig op foran hele skolen og læse min del af præsentationen op?

Prøv at tænk over de forskellige scenarier og hvad i ville gøre hvis i er i deres sted FOTO: MIA FLINDT JØRGENSEN

Kvalifikationskamp til EM 2004. Tilskuere i kamp med politiet med trukne stave. FOTO: THOMAS BORBERG

Grænser i fodbold

Racisme, vold, doping og trusler

AF SYLVESTER HANSEN AHLFORS,
FREDERIK HENUM OG JAKOB ANTON
SCHNEIDER ANDERSEN

Grænser i fodbold Intro
Der er mange grænser i fodbold. For eksempel må du ikke bare slå en anden spiller i hovedet, så bliver du nok udvist.

I denne artikel vil vi dog fokusere på det mere ekstreme. Vold, racisme, trusler og doping. Vi vil bl.a komme ind på Andres Escobar, EM finalen 2020, David Beckham, derbys og doping blandt spillere. Det smukke spil på banen kan hurtigt forvandles til et helvede.

Det smukke spil på banen kan hurtigt forvandles til et helvede.

Mordet på Andres Escobar.
Det var i det 35. minut af kampen mellem Colombia og USA, amerikaneren Jonah Harkes havde netop sendt en bold af sted foran Colombias mål, hvorefter Andrés Escobar forsøgte at klare bolden, men ramte den desværre forkert, og bolden endte i Colombias mål.

Mens amerikanerne

jublede, blev Escobar liggende på græsset med hænderne på sit hoved. Han lå der et par sekunder, der måtte have føltes meget længe. Så rejste han sig langsomt og gik med tunge skridt op mod midterlinjen.

10 dage senere blev han slået ihjel.

Mord skabte fokus
Mordet på Andrés Escobar rystede Colombia. Myndighederne satte fokus på de narkopenge, der drev mange klubber, og det fik konsekvenser. I dag er det et helt andet colombiansk hold, der stiller op. Spillerne frygter ikke for deres liv, ligesom Andres Escobar og resten af landsholdsspillerne gjorde inden kampen mod USA for 20 år siden.

EM-finalen 2020 Saka, Sancho, Rashford.
Fodboldspilleren Saka vidste øjeblikkeligt, hvad der ventede ham, da Italiens målmand Gianluigi Donnarumma reddede hans straffespark. Italien havde vundet EM.

Ikke lang tid går der, før hadet rammer den 19-årige Saka. Hadebeskeder og racistiske kommentarer. Samme billede tegner sig for Marcus Rashford og Jadon Sancho.

De to spillere havde også brændt deres straffespark.

EM-2020 finalen mellem England og Italien på Wembley) FOTO: LAURENCE GRIFFITHS

”Jeg ønsker ikke, at nogen børn eller voksne skal modtage de hadefulde og sårende beskeder, som mig, Marcus og Jadon har modtaget i denne uge” skrev Saka på sin Twitter profil.

”Der er ikke plads til nogen former for racisme i fodbold og nogen andre dele af samfundet, kærligheden vinder altid,” skrev Saka efterfølgende.

Had på SoMe
Det er desværre ikke noget nyt, at folk går efter sportsfolk på de sociale medier. Køn, farve, etnicitet eller seksualitet.

Twitter har fjernet over 1000 racistiske opslag og kommentarer rettet mod de engelske landsholdsspillere.

Samtidig er flere profiler blevet lukket.

Trusler mod David Beckham
VM 1998 David Beckham mister bolden. Han løber igen efter den. Diego Simeone, der i løbet af kampen har irriteret og lavet små grimme frispark, er ved at gøre ham godt på. Nu var det Beckhams tur.

En overskrift fra Daily Mirror med overskriften ”10 heroiske løver, en dum dreng”

David Beckham blev en darts-kive, og man gav ham skylden for, at de var røget ud til Argentina.

Beckham modtog dødsstrusler fra fans og medierne hjalp heller ikke. Han blev spyttet på offentligt og buhet på alle stadions. Det fortsatte i fire år indtil VM 2002.

Comeback
Beckham gjorde dog op for det i 2002 ved at score et frispark i sidste minut til at udligne til 2-2 mod Grækenland, England vandt kampen, og nu var de i VM finalen takket være David Beckhams frispark.

David Beckham er dog i dag stadig mærket af det had, han fik dengang, siger han i sin egen TV-serie på Netflix.

Derbys

For nogle er derbys bare en kamp, men for andre er det et spørgsmål om liv eller død

AF SYLVESTER HANSEN AHLFORS,
FREDERIK HENUM OG JAKOB SCHNEIDER
ANDERSEN

Derby er en kamp som spilles minimum 2 gange om året, og vi vil sætte fokus på FCK-Brøndby og PSG-Marseille. For nogle er derbys bare en kamp, men for andre er det et spørgsmål om liv eller død.

Kampen om hovedstaden (Fck - Brøndby)
Hver gang FC København og Brøndby tørner sammen, ved man, at der kommer ballade.

I løbet af årene har Derbyet blevet spillet 128 gange. Fc København vundet hele 60 gange, mens Brøndby kun har vundet 39 gange. De restende 29 kampe er endt uafgjort.

Der blev spillet derby den 28/10-2024, og før kampen var gået i gang var fansene allerede i gang med at kaste romerlys mod hinanden, og kampen måtte udskydes 20 minutter.

Natten forinden var det et stort slagsmål mellem de to fangrupper. De to fangrupper stødte ind i hinanden på Glostrup Bodega lørdag 26/10-2024, og næsten alle vinduer blev smadret, og ifølge Københavns Vestegns Polit blev en mand stukket ned.

Restriktioner
Efter de mange episoder er der kommet restriktioner for derbyet. Der må ikke komme udebanefans mere, fordi det både er for farligt for fansene, og politiet har ikke resurser til at dukke så talstærkt op til hvert derby.

Thomas Delaney (midtbane-spiller for FCK) har udtalt sig om, at han ikke vil tage sin familie ind og se derbyet, fordi det er for farligt.

Ifølge Christian Ipsen (sportsjournalist for TV2 sport) er Brøndbys tribune sydsiden blevet lukket for resten af året (2024), og tilskuertallet må ikke overstige 14.000 tilskuere.

FCK's sektion 12 er også blevet lukket. FCK skal også betale en bøde på 75.000 kr. for overtrædelse af regler om sikkerhed og orden på stadion. Det er den største straf, der nogensinde er

givet efter et derby.

Le Classique (Marseille - Paris Saint-Germain)
Le Classique er mere end bare en fodboldkamp. Det er en kamp om stolthed og identitet mellem de to Frankrigs største byer, Paris og Marseille. Hvert opgør mellem de to hold bringer intensitet og lidenskab både på og uden for banen, men desværre også en voldsom fan-kultur, der ofte ender i grimme konflikter.

Tragisk hændelse
Året er 2000.

Kampen mellem Paris Saint-Germain og Marseille gik fantastisk for PSG fansene, da de vandt 3-0.

PSG-fansene var glade, men måske en smule for glade, fordi en ung PSG-tilhænger i 20'erne kastede pludselig et sæde fra den øvre tribune og kvaste en tilhænger fra modstanderholdet.

Volden fortsætter
Det er dog blevet hverdag, når de to franske hold mødes. For nogle år siden mistede en PSG-fan et øje, da han i et slagsmål med tilhængere af Marseille blev slået med en ølflaske.

Men det er ikke kun uden for banen slagsmålene foregår. På banen flyver tacklingerne alle vegne, det samme gør de gule og røde kort.

Et andet eksempel på de voldsomme franske fans er en episode fra 2023. En af de franske topholds busser blev overdænget med sten på vej til en kamp.

Deres træner Fabio Grosso blev hårdt ramt. Et voldsomt og gruopvækkende foto af hans blodige ansigt blev trykt på forsiden af sportsavisen L'Équipe. Et minde og et symbol på endnu et mareridt for fransk fodbold.

Det franske opgør er altid et kaos. Det er måske det mest voldsomme derby i verden.

Superliga: Brøndby - FCK på Brøndby Stadion. Brøndby-fan med

Me-too, chikane og seksuelle overgreb

I oktober 2017 begyndte me-too for alvor

GUSTAV STEFFENSEN, FREJA GRØNLUND OG IDA LINDGREN

I begyndelsen af det 21. århundrede blev internettet en populær platform for feministiske budskaber, og især når flere og flere får sociale medier. Dog blev mange kvinder også mødt af antifeminisme og oplevede derfor også chikane og trusler fra andre på nettet. Det skete bl. a. da de kom med indlæg i debatter eller forsøgte at deltage i mandsdominerede online-fællesskaber. Disse problemer er der stadig i dag.

Sofie Lindes opråb
Her i Danmark startede me-too-bølgen, da Sofie Linde fortalte om hendes historie til Zulu Comedy Galla d. 26. august 2020. Efterfølgende er Sofie blevet mødt med dødstrusler, og

spytet efter på gaden og mistet venner. Hun fortæller, at hun aldrig har været så bange i sit liv, hun har endda også frygtet at miste sit arbejde.

”Det er ikke en debat, man kaster sig ind i gratis. Det er ikke noget, man gør for sin egen skyld. Det er et ønske om at ændre noget til det bedre for dem, der skal gå på den sti, man har betrådt

#metoo
Ashley Judd trådte i oktober 2017 frem og anklagede

filmproducenten Harvey Weinstein for chikane og seksuelle overgreb. Efterfølgende var der en hel del andre fra samme filmselskab, som sluttede sig til og anklagede ham. Kort tid efter at Ashley trådte frem opfordrede hun kvinder til at bruge hashtagget #metoo på sociale medier, hvis de selv havde oplevet chikane og overgreb. Det blev starten på en folkelig bevægelse, hvor flere millioner mennesker bruger internettet på at dele deres historier.

#metoo-bevægelsen førte til flere dramatiske afsløringer af seksuelle overgreb, der var begået af mænd i magtfulde positioner. Det gav også en stor opmærksomhed på, at der stadig er store problemer i form af chikane og seksuelle overgreb mod kvinder hele verden over.

Tv-vært Sofie Linde FOTO: MADSEN

Sexisme i musikbranchen

FOTO: FREJA GRØNLUND

Otte kvinder står frem og fortæller om Martin Brygmanns grænseoverskridende adfærd

GUSTAV STEFFENSEN, IDA LINDGREN OG FREJA GRØNLUND

I dokumentaren Sexisme i musikbranchen fortæller 13 kvinder om deres oplevelser, hvor de er blevet krænkede af ældre mænd. Mange af de medvirkende kvinderne fortæller om den samme mand, sangeren Martin Brygmann, og de beskriver, hvordan han snakker til dem på en varm og behagelig måde. Han snakker meget om arbejdet, men han komplimenterer også kvinderne. De fortæller, at de i starten ikke kan se de faresignaler, han udstråler.

Føles forkert
Stine Bramsen er en af de kvinder, som medvirker i dokumentaren, og hun fortæller om et opkald, som hun har med Martin Brygmann. Hun oplever opkaldet som en slags byttehandel, hvor hun kan få lov til at lave en duet med ham, hvis hun kommer hjem til ham og lærer ham bedre at kende og evt. sover hos ham. Hun tænker ikke så meget over det, men da hun lægger på, mærker hun hurtigt en ubehagelig følelse i maven. Det føltes ikke rigtigt og professionelt, så hun ender med at takke nej til duetten.

Signe Svendsens historie
Musikeren og sangeren Signe Svendsen var i starten af 30'erne, da hun i 2007 takkede ja til et firma job i Aarhus. Det var sammen med en anden kvinde og Martin Brygmann. Der var ikke blevet booket hotelværelser til dem, så de skulle overnatte hos en anden kvindelig musiker. Hun husker, at hun sov inde på sofaen, og at hun var faldet i søvn. Pludselig vågner hun ved, at Martin Brygmann er krøbet ind under hendes dyne og tager hende på brysterne. Hendes

krop frøs, og hun lod som om, hun sov videre. Hun fik sagt nej og skubbende ham lige så stille væk.

”Jeg falder i søvn. Og så lige pludselig vågner jeg ved, at den mandlige artist er krøbet ind under min dyne og tager mig på brysterne, siger hun i dokumentarserien

Hun ville ønske den dag i dag, at hun havde råbt op, sagt på en mere voldsom måde, at han skulle gå væk. Signe glæder sig over, at kvinder i branchen er begyndt at tale mere åbent om adfærd, der er grænseoverskridende.

Vores mening
Vi synes at det er meget godt og vigtigt, at der er så mange kvinder, der står frem og fortæller deres historier, så det ikke bliver et tabubelagt emne, da det er noget, der skal sættes en stopper for.

Vigtigt at stå frem
Derfor er det rigtig godt og samtidig også rigtig vigtigt, at kvinder står frem, fordi det kan både hjælpe med at stoppe dem, der gør det, men det hjælper også dem, der har oplevet det med at fortælle deres historie, fordi det er en del af processen om at komme over hændelsen, at fortælle ens oplevelse. Samtidig er det også mærkeligt og skræmmende, at en mand som vi har set hele vores barndom er en helt anden, end vi har gået og troet.

Sexisme i musikbranchen

I DR-dokumentaren Sexisme i musikbranchen står 13 kvinder frem og fortæller, hvordan de har oplevet grænseoverskridende opførsel i musikbranchen. De fortæller, om artisten Martin Brygmann, som har fokus på kroppen frem for talent.

Martin Brygmann er ikke interesseret i, at den vises, fordi den er fyldt med æreskrænkende usandheder om ham. Se dokumentaren sexisme i musikbranchen lige nu på DRTV. Foto: Finn Frandsen/Ritzau Scanpix

Statistik

80% af kvinder under 30 år oplyser, at de har oplevet en eller flere former for grænseoverskridende adfærd i musikbranchen. 43% af kvinder under 30 år i musikbranchen oplever, at deres udseende i høj eller meget høj grad har

betydning for vurderingen af deres evner. Kun 10% af de penge, der udbetales for musik, der spilles til for eksempel koncerter og i radioen, går til kvinder. Foto: Freja Grønlund